

Nota redakcyjna

W prezentowanym numerze SD publikujemy trzy artykuły naukowe. Pierwszy z nich, autorstwa Piotra Michonia, przedstawia wyniki analiz jakościowych forów internetowych dotyczących dyskursów powiązanych z pronatalistycznym celem programu „Rodzina 500+”. Autor dokonał analizy 47 forów i ponad 3000 postów zamieszczonych na forach online w okresie od listopada 2015 r. do czerwca 2019 r., wyróżnił także 14 dominujących dyskursów konwencjonalnych, sklasyfikowanych w trzy grupy: (1) dyskursy odpowiedzialności indywidualnej/państwa, (2) dyskursy tworzenia polityki, (3) dyskursy (nie)efektywności i (nie)skuteczności. Wyniki analizy wskazują, że kluczowe dla debaty na temat programu „Rodzina 500+” jest społeczne postrzeganie jego beneficjentów. W szczególności, artykuł pokazuje złożoność i współzależność argumentów dotyczących szans tego programu w zakresie wspierania wzrostu dzietności w Polsce.

W drugim tekście Monika Rzeżutka dokonała przeglądu literatury i badań dotyczących relacji między procesami ludnościowymi a zmianami klimatycznymi. Autorka dowodzi – na podstawie dostępnej literatury – że istnieje dwukierunkowy związek między procesami demograficznymi a zmianami klimatycznymi. W szczególności, działalność ludzi wynikająca z wielkości populacji i jej struktury oraz tworzenia gospodarstw domowych, a także postępująca urbanizacja, przyczyniają się do znacznego zwiększenia emisji gazów cieplarnianych, powodując istotne zmiany w środowisku naturalnym i zmiany klimatyczne. Te z kolei mogą być przyczyną nasilenia różnych procesów ludnościowych (np. migracji związanej z degradacją środowiska naturalnego czy pogorszenia stanu zdrowia ludności i wzrostu umieralności). Należy podkreślić, że powiązania między procesami ludnościowymi a zmianami klimatycznymi różnią się między krajami/regionami i zależą od położenia geograficznego czy stopnia rozwoju społeczno-ekonomicznego. Mam nadzieję, że ten artykuł

zapoczątkuje w Polsce dyskusję i zachęci do analiz dotyczących tej ważnej kwestii, zwłaszcza z punktu widzenia jakości życia ludzi w różnych regionach, a także z perspektywy osób młodych, które coraz częściej świadome negatywnych skutków działalności człowieka dla środowiska naturalnego i klimatu, mogą ograniczać liczbę posiadanych dzieci lub wręcz całkowicie z nich rezygnować. W dyskusji dotyczącej konieczności wzrostu dzietności należy uwzględnić także ten aspekt.

Trzeci artykuł, autorstwa Magdaleny Rokickiej i Olgi Zajkowskiej, jest komunikatem naukowym. Autorki wykorzystując dane z Badania Budżetu Czasu, dokonały analizy opisowej codziennych wzorców wykorzystania czasu wśród osób udzielających opieki nieformalnej osobom starszym w Polsce. Pokazały, że wraz ze wzrostem liczby osób dorosłych wymagających wsparcia rośnie liczba opiekunów. W analizowanym okresie (2004–2013) wzrósł udział kobiet oraz emerytów wśród opiekunów, a także zwiększył się czas poświęcony na sprawowanie opieki nad starszymi dorosłymi. Autorki antycypują, że w przyszłości dzienny czas przeznaczony na udzielanie wsparcia osobom dorosłym, w tym osobom starszym, będzie się wydłużał. Zauważają także, że będzie również rosło zapotrzebowanie na opiekę, dlatego konieczny jest rozwój i dostępność formalnych usług opiekuńczych.

W niniejszym numerze publikujemy też artykuł recenzyjny książki pt. *Why demography matters* (Danny Dorling i Stuart Gietel-Basten), przygotowany przez Milenę Chełchowską, a także opracowane przez Dawida Dziubę sprawozdanie z konferencji naukowej „Społeczne i demograficzne uwarunkowania przemian ludnościowych na ziemiach polskich w XIV–XX wieku”, która odbyła się 24.11.2020 r.

Mając na uwadze zmieniające się otoczenie, w tym przede wszystkim zmiany klimatyczne, niezwykle ważne są dla nas kwestie związane z ekologią i zrównoważonym rozwojem. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom związanym z ograniczonymi zasobami naturalnymi, dwa numery *Studiów Demograficznych* z 2021 roku będą ostatnimi, które ukażą się także w formie tradycyjnej (papierowej). Począwszy od 2022 roku artykuły w SD będą publikowane wyłącznie online, w trybie ciągłym i będą przypisywane do odpowiednich numerów naszego czasopisma. Zachęcamy autorów zajmujących się szeroko pojętą tematyką ludnościową do przesyłania zgłoszeń.

Na koniec chciałabym poinformować o zmianach w składzie redakcji naszego czasopisma. Otóż 31.08.2021 r. funkcję sekretarza redakcji przestała pełnić Pani Doktor Sylwia Timoszuk, której pragnę bardzo podziękować za jej nieocenioną pracę włożoną w funkcjonowanie SD, m.in. wspieranie pracy redakcji, kontakty z autorami i recenzentami, zaangażowanie w przygotowanie nowej strony internetowej, opracowanie wytycznych dla autorów czy digitalizację i przypisanie numerów DOI do archiwalnych artykułów czasopisma. Pani Doktor, bardzo doceniam wszystko, co Pani zrobiła dla *Studiów Demograficznych* w ostatnich latach – ich obecny kształt

zawdzięczamy Pani pracy i zaangażowaniu. Dziękuję bardzo za wszystko i życzę Pani samych sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.

Od 1.09.2021 r. nową sekretarz redakcji SD jest Pani Milena Chelchowska, doktorantka w Kolegium Analiz Ekonomicznych SGH, której dziękuję za objęcie tej funkcji i życzę powodzenia w realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem naszej redakcji.

Anita Abramowska-Kmon, redaktor naczelna